

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки
Кафедра обліку і фінансів**

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету протокол №1 від 26.08.2025р

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету інформаційних
технологій та економіки
_____/Тетяна ШТЕРМА/
«__» _____ 2025 р.

**СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Мікроекономіка»**

Освітньо-професійна програма:	<u>Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> <u>D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u>
Галузь знань:	<u>07 «Управління та адміністрування»</u> <u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Інформаційних технологій та економіки</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробники:	<u>Штерма Тетяна Василівна, доктор економічних наук, професор кафедри обліку і фінансів</u> <u>Кускова Валентина Григорівна, старший викладач кафедри обліку і фінансів</u>
Профайл викладача	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/rektorat/</u> <u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/ite-faculty/department-of-accounting-and-finance/</u>
E-mail:	<u>sht.tatjana@gmail.com</u>
Консультації	четвер з 10.00 до 16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Вивчення дисципліни «Мікроекономіка» допомагає зрозуміти, як ринки та підприємства, організації функціонують на мікроекономічному рівні, а також які фактори впливають на їхню діяльність та взаємодію, дозволяє зрозуміти, як приймаються рішення в умовах обмеженості економічних ресурсів та конкуренції.

Дисципліна «Мікроекономіка» є складовою навчального плану, вона є нормативною і базовою для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 5 кредитів. Форма підсумкового контролю – іспит.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою навчальної дисципліни «Мікроекономіка» є формування у здобувачів системи знань з теорії поведінки споживачів, господарських суб'єктів в умовах обмежених ресурсів, ринкових структур, ринків факторів виробництва, а також основ вибору напрямків і способів використання ресурсів у різних конкуруючих цілях; вивчення основних понять, категорій та засобів мікроекономічного аналізу; набуття практичних навичок застосування базових принципів та інструментів мікроекономічного аналізу до моделювання поведінки основних мікроекономічних суб'єктів.

Завдання: надання знань про базові теоретичні положення мікроекономіки; прищеплення навичок використання інструментарію мікроекономічного аналізу; допомога студентам здобути знання поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах, озброїти їх методикою прийняття господарських рішень за наявних обмежених засобів та альтернативних можливостей.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення економічних відносин у процесі виробництва на мікрорівні, тобто вивчення економічних відносин між виробниками та споживачами, між підприємствами та постачальниками сировини та комплектуючих виробів, між підприємствами та державою, тощо.

Після завершення курсу студенти повинні

знати:

- основні концепції, закони, теорії та моделі сучасної мікроекономіки;
- основні положення та базовий інструментарій теорії поведінки споживача і теорії виробництва;
- особливості ціноутворення на чисто конкурентних, монопольних, монополістично конкурентних та олігопольних ринках і розуміти підґрунтя наявних відмінностей;
- чинники неспроможності ринкових механізмів та функції держави, спрямовані на розв'язання спричинених ними проблем;
- новітні ідеї сучасної мікроекономічної науки і основні тенденції її розвитку;

вміти:

- розв'язувати задачі та аналізувати практичні ситуації на основі засвоєного теоретичного матеріалу;
- використовувати інструментарій попиту і пропозиції для аналізу практичних ринкових ситуацій та наслідків державного втручання у функціонування ринків;
- використовувати інструментарій теорії поведінки споживача для аналізу процесів ухвалення індивідами економічних рішень;
- використовувати інструментарій теорії виробництва для аналізу виробничих рішень фірм;
- аналізувати особливості ціноутворення за різних ринкових структур;
- аналізувати особливості ціноутворення на ринках ресурсів та вплив чинників, які спричиняють невдачі ринку.

3. Пререквізити:

Вивчення дисципліни «Мікроекономіка» ґрунтується на знаннях з освітнього компоненту «Економічна теорія» та взаємопов'язана з освітнім компонентом «Фінанси».

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності (СК)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

5. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Мікрорівновага суб'єктів ринку

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Тема 2. Теорія граничної корисності та поведінки споживача

Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

Тема 5. Попит, пропозиція та їх взаємодія

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

Тема 7. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Тема 8. Витрати виробництва

Модуль 2. Теорія ринків. Ринкова рівновага

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Тема 10. Монопольний ринок

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Тема 12. Ринок факторів виробництва

Тема 13. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

Тема 14. Інституціональні аспекти ринкового господарства

6. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп **методів навчання**:

- теоретичні методи;
- практичні методи;
- інтерактивні методи;
- методи самостійної роботи.

Система контролю поєднує сукупність методів і форм оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Методи оцінювання:

- усне опитування - (0-2 бали);
- письмове опитування - (0-2 бали);
- тестування; (0-2 бали);
- презентація результатів виконаних завдань, доповіді; (0-5 балів);
- аналітичні звіти; (0-5 балів);
- розв'язування практичних ситуацій; (0-2 бали);
- отриманий сертифікат з неформального, інформального навчання - (5 балів);
- публікація тез чи статті (5 балів);
- модульна контрольна робота (10 балів)
- підсумковий контроль – іспит (0-30 балів).

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять, самостійної роботи впродовж семестру, модульних контрольних робіт за накопичувальною системою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати неформального та інформального навчання, наукової роботи).

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Іспит:

Поточний контроль		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7. Література

Основна

1. Конституція України URL:<https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Бюджетний кодекс України URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Податковий кодексу України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс. URL: <https://precedent.ua/4495-17>
5. Галушка З.І., Бойда С.В., Клевчик Л.Л. Мікро- та макроекономіка: теорія і практика : підручник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2024. 388 с

6. Ж. Б. Яворська. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни. «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с.
7. Задоя А.О., Задоя О.А. Мікроекономіка: навчальний посібник [Електронне видання]. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. – 148 с.
8. Мартин О. М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина I: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с
9. Макро- та мікроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, А. В. Литвиненко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доцента М. А. Машенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 214 с.
10. Мікроекономіка : навч. посіб. / С. В. Васильєв, Є. А. Кобець, О. О. Масляєва. Дніпро: ДДАЕУ, 2024. 310 с.
11. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. – 305 с.
12. . Мікроекономіка: навч. посіб. / Г.П. Пасемко, Л.Г. Бага, Г.Є. Беседіна та ін. – Харків: ХНАУ, 2020. – 118 с.
13. Мікроекономіка: навчальний посібник. Укл: С.В. Бойда. Чернівці: Чернівець. нац. унів-т., 2021. 176 с.
14. Основи мікроекономіки : навчальний посібник для закладів вищої освіти. / Зянько В. В. [Вид. 3-є, перероб. і доп.]. – Вінниця : ВНТУ, 2021. – 325 с.
15. Палійчук Є.С. Мікроекономіка. Тестові завдання. Ужгородський національний університет. 2020. 30 с.
16. Людський капітал: сутність та проблеми в умовах війни. Штерма Т.В. // Формування ринкових відносин в Україні.: зб. наук. праць. 2023. №11. С.92-97. URL: <http://dndiime.org/wp-content/uploads/2024/01/11-2023.pdf>
17. Облікове, контрольне та аналітичне забезпечення управління діловою активністю суб'єкта господарювання. Штерма Т.В., Євдокименко В.К., Рошко Н.Б.// Міжнародний науковий економічний журнал «Бізнес Інформ». 2023. №12. С. 254-262. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2023&abstract=2023_12_0_254_262
18. Management and influence of crisis processes on the activities of the enterprise. Штерма Т.В. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». 2024 (82). Вип.58. С.42-49. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2024/58-2024/7.pdf>
19. Стратегії забезпечення доброчесності в процесах залучення джерел фінансування. Штерма Т.В., Мізюк В.В., Чокан С.Ю.// Актуальні питання економічних наук, (8).2025 <https://doi.org/10.5281/zenodo.14851911>
20. Ринок праці, розвиток трудового потенціалу та виклики воєнного стану в Україні. Штерма Т.В., Бялковська О.А.// Трансформація глобалізаційних процесів в умовах імплементації світової економіки та цифровізації: колективна монографія науковців. Буковинський університет. Чернівці. 2025.С.6-53 https://bukuniver.edu.ua/wp-content/themes/bukuniver/docs/kolektyvna_monographiia_2025.pdf

Допоміжні джерела інформації

1. Аудиторська палата України. URL: <http://www.apu.com.ua>
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
3. Державна аудиторська служба України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
4. Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk>
7. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>
8. Кабінет Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>

9. Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
10. Міністерство закордонних справ України . URL: <http://www.mfa.gov.ua>
11. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
12. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
13. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
14. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
15. Пенсійний фонд України. URL: <http://www.pfu.gov.ua>.
16. Рахункова палата України. URL: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/index>